

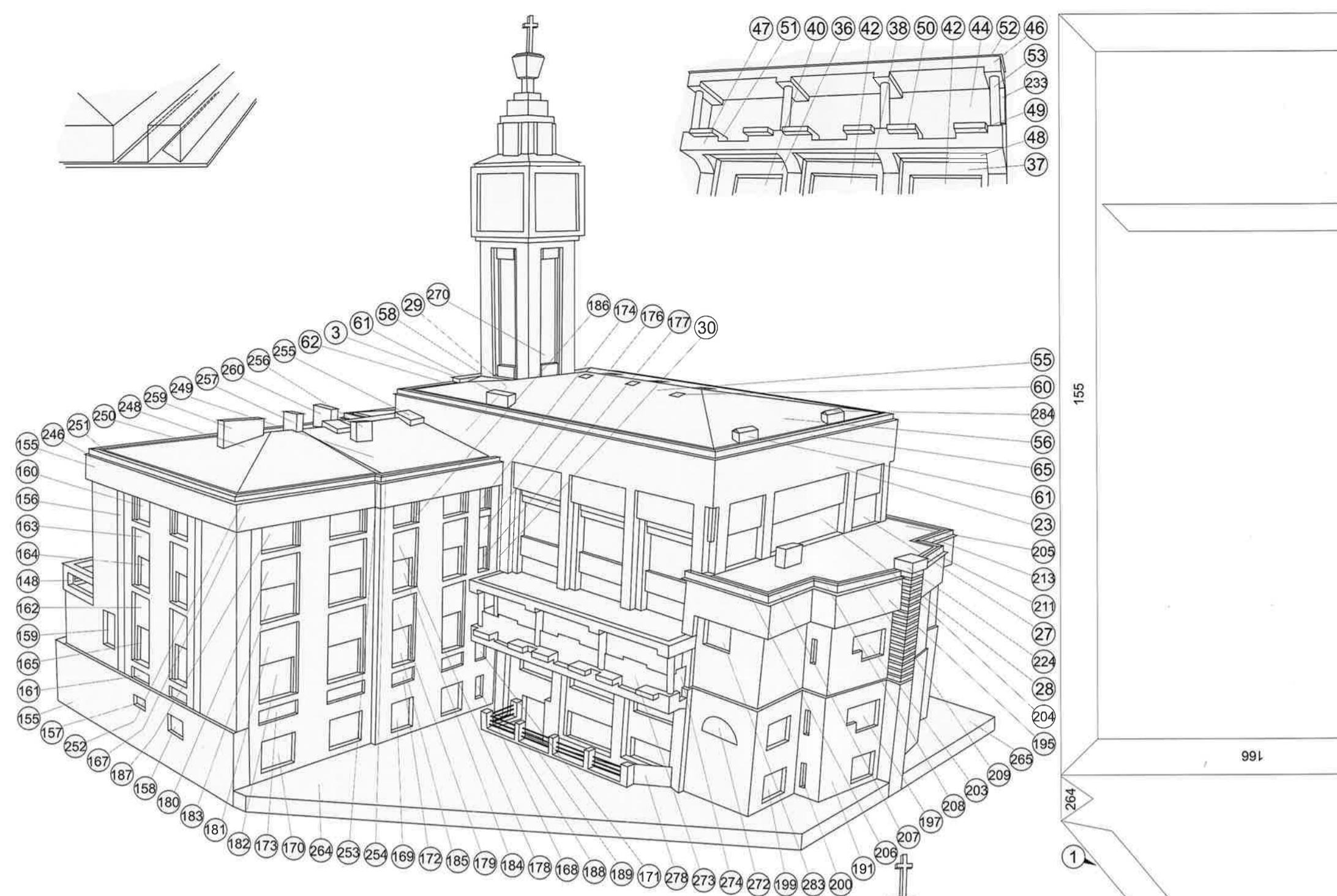
Husův sbor
Církve československé
husitské ve Vršovicích

Husův sbor a Vršovické divadlo MANA

měřítko: 1:100 / obtížnost: 1 2 3 4 5
autor: Ondřej Hejl

Papírový model / Paper Model / Karton Modellbau

Model kostela není určen pro naprosté začátečníky, avšak pokud se budete držet návodu a návodních kreseb, sestavení modelu by vám nemělo činit potíže.

Přípravné práce: Nejdříve si celou vystřihovánku narýhujeme. Lomové hrany, které budete nařezávat z líce tisku, jsou naznačeny bílou šípkou. Hrany, které budete nařezávat z rubu tisku, jsou naznačeny černou šípkou. Červenými úhlopříčkami jsou označena místa výrezů. Vzhledem k měřítku modelu doporučuji větší díly - zdi okopírovat a připravit si kartóny kterými po osazení okny stavbu podlepníme například pomocí oboustranné pásky.

Stavby je rozsáhlá a tak se budeme věnovat jednotlivým částem zdí a postupně je umisťovat na půdorys. Díl 2 vytvarujeme nadzdvíku a po stranách přilepíme díly 3(2x) na pomocné rysky AA, doplníme oplechování díly 4 a 5. Po přilepení vytvarovaného dílu 6 celek odložíme. Díl 23 podlepíme vytvarovanými díly 27(2x) a 28, do rohů vlepíme díly 25 a 26 do jejichž rohů díly 26(2x) a opět odložíme. Do dílu 7 vlepíme sestavy které postupně sestavíme. Do dílu 8 vlepíme okno 20 a okno sestavené tak že díl 271 osadíme dílem 14 a po vytvarování doplníme bočnicemi 18 a 19 celek vlepíme do dílu 8 a tento do dílu 7. Díl 9 osadíme celkem který sestavíme z dílu 17 který osadíme dílem 14 a bočnicemi 18 a 19. Po vlepení do dílu 9 můžeme celek vlepít do dílu 7. Druhý díl 9 osadíme celkem 16 polepeným dílem 14 a po vytvarování osazeným bočnicemi 12 a 13 po kompletaci vlepíme do dílu 7. Do dílu 10 a 11 vlepíme okna 21(2x), 22(2x) a celky sestavěny z dílu 15(2x) polepenými díly 14(2x) a vytvarované osazenýma bočnicemi 12(2x) a 13(2x). Oba dva celky vlepíme do dílu 7 tento pak odložíme. Před kompletací zdi díl 29 si dopředu sestavíme balkón s kolumbiárem. Vytvarujeme tělo balkónu 47 do kterého vlepíme vytvarované díly 48(3x) a podlahu se zadní stěnou 44. Připojíme vytvarované díly 49, 50(2x) a 51, vytvarujeme sloupy 53(4x) vlepíme díl 283 a po obvodě mezi sloupy zábradlí díly 273(3x), 274 a 275. Celek můžeme nalepit na díl 29 a zaklopit vytvarovaným dílem střechy který sestavíme z částí 45, 46 a dílu 52. Do dílu 29 postupně vlepíme díly 36 osazený oknem 40 a dveřmi 39, díl 38 osazený oknem 42(2x) a dílem 37 okny 42 a 43. Nad kolumbiárium vlepíme sestavy oken složenýma z dílu 31(3x) do kterých vlepíme díly 35(3x) polepený díly 32(3x) a doplněnými bočnicemi 33(3x) a 34(3x).

Všechny čtyři prozatím dokončené stěny můžeme spojit a tvarově zafixovat přilepěním na půdorys 1. Pokračovat budeme střechou téhle části stavby, díl 55 polepíme vikýř 60(6x) a spojíme s díly 56 a 57 celek přilepíme na díl 54. Podle pomocné kresby vytvarujeme lišty díly 62, 63, 64(2x) a 65 a přilepíme na díl 54. Celou střechou můžeme prozatím hotovou část stavby zaklopit. Na díl 54 a zadní část dílu 2 připevníme ke konci stavby věž kostela (tuto sestavíme pomocí návodu u pomocné kresby) k věži připojíme dva díly stříšky 58 a 59.

K jižní části stavby dílu 23 přiléhá sakristie, sporňou část díl 191 osadíme cedulí 272 a podlepíme dveřmi 196 a okny 197, 198, 199(6x), 200(4x). Celý díl vytvarujeme opatrně připojíme ke stavbě a zaklopíme dílem 192. Další patro je díl 193 do kterého vlepíme okna 201(2x), 202, 203, 283(2x) díl vytvarujeme a tvarově zafixujeme dílem 194 na který dále napojíme díl 195. Celek připojíme k hlavní budově a k dílu 192, zaklopíme střechou sestavenou z dílu, 204 na který nalepíme díl 205 a lišty 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214. K dílu 193 přilepíme sloup díl 223 který ti trpělivější mohou doplnit o pásky 225, 226(4x) a 227(11x) na vrchol přilepíme podstavec 224 na které by měla podle původních plánů stát socha zahajujícího Ježíše Krista (socha je součástí vystřihovánky a je na vašem uvážení zda ji využijete).

Zdi čela kostela sestavíme ze tří částí které spojíme a po kompletaci přilepíme k dílu 2.

Do dílu 95 vlepíme díl 87 který podlepíme dveřmi 89 a okny 90, 91, 92(2x), 93, 94(2x) a prozatím odložíme. Díl 98 postupně podle návodních kreseb podlepíme díly dverí které sestavíme z dílu 105(2x) a 106(2x). Do středu čelní zdi umístíme díl 99 který před tím podlepíme díly 100, 101 a sestavími oken díly 102, 104 a 103, 104. Nad vchodové dveře vlepíme sestavy složené z dílu 107(2x) do kterých jsme vlepili okna složená z dílu 108(2x), 109(2x) a 110(2x), 111(2x). Vytvarujeme díl 86 a spojíme s dílem 95 a 98 a celé čelo přilepíme na díl 2. Díl 240 osadíme střechou 241 na který jsme nalepili vikýř 242 a lišty 243, 244 a 245, celkem můžeme vstupní část kostela zaklopit.

Západní administrativní část kostela sestavíme postupně ze tří částí, první je díl 129. Díl 129 vytvarujeme a podlepíme dveřmi 131 a okny 132, 133, 134(2x), 135(3x), sestavou oken díly 136(2x),

137(2x) a sestavou ve které jsou balkónové dveře 138 a 139. Přilepíme pilíř 130 a celek prozatím můžeme odložit. Díl 155 vytvarujeme a polepíme pásky 156(2x) a podlepíme okny 157, 158, 159, 160(2x), 161(2x) a sestavami oken 162(2x), 165(2x) a 163(2x), 164(2x), celek prozatím odložíme. Stěnu 166 vytvarujeme a podlepíme okny 168, 169(2x), 170(2x), 171, 172(2x), 173(2x), 174, 175, 186(2x), 187(2x). Dále do zdi vlepíme sestavy oken 176 a 177, 178(2x) a 184(2x), 179(2x) a 185(2x), 180(2x) a 183(2x), 181(2x) a 182(2x). Na vytvarovaný díl 166 nalepíme římsu 167 a spojíme se stěnami 155 a 129. Celek můžeme opatrně připojit k hlavní stavbě k dílům 86 a 30. Díl 240 osadíme střechou sestavenou z dílu 247, 248 a 249 celek doplníme o lišty 250, 251, 252, 253 a 254. Celkem zaklopíme dokončenou stavbu. Tuto střechu osadíme vikýř 255(2x) a komínky 256, 257, 259 a 260, komín 258 přilepíme na střechu sakristie

205. Střechu hlavní budovy osadíme komín 61(3x) a dva výjížní části doplníme o stříšky 284(2x).

K dílu 7 přilepíme přístěnek díl 215 který podlepíme okny 216(2x), 217, 218 a 219(2x) po té zaklopíme střechou vytvarovanou z dílu 220. Z levé strany přístavku přilepíme díl 230, z pravé strany pak podpěrný pomocný díl 232 na který se nalepí podlaha sníženého vstupu do divadla 231. Vytvarujeme zídky 234, 235 a 236, mezi díly 235 a 236 vlepíme schody 237.

Pomocí dílu 261, 262, 263 a 265 splíme a ke stavbě připojíme část terénu, z druhé strany stavby přilepíme terén 264 do kterého vlepíme díl 190 který znázorňuje bezbariérový vstup. Pomocí dílu 188 a 189 vytvarujeme sloupy zábradlí mezi které můžeme vlepit zábradlí díly 286 a 287(4x). Na terén 239 přilepíme díl 231, na díl 261 vlepíme díl 238. Podle návodní kresby přilepíme zábradlí díly 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282 a 285, také připojíme stříšky nad vchody 221 a 222. Pomocí dílu 153, 228, 229 sestavíme schodiště zídku zaklopíme oplechováním 154, 266. Nad vchod do divadla vytvarujeme stříšku 96 a 97.

Díl 143 je pláštěm kavárny a vlepíme do něj dveře 150, pomocí dílu 269, 151 a 147 sestavíme bok. Celek připojíme k hlavní stavbě a k terénu. Stavbu zaklopíme terasou se zábradlím a tuto vytvarujeme pomocí dílu 144 do kterého vlepíme světlík z dílu 145 a díly 148, 146(5x) oplechováním 152 balkón dokončíme. Díly 140, 141(2x) a 142(2x) poslouží k konstrukci schodů k balkónovým dverím. Zbývá dokončit dvě schodiště, pravé přilehá k kavárně a vstupu do soukromých prostor kostela. Díl 121 zaklopíme oplechováním 123 a spojíme schody 124. Levé schodiště sestavíme z dílu 120, 122, 124 a 123(2x). Ke schodům připojíme podstavce pod původně zamýšlené sochy mistra J. Husa a J.A. Komenského díl 112 k dílu 121 a 113 k dílu 122. Mezi díly 121 a 122 nálepíme zábradlí 114. Nad schodiště jsou umístěny stříšky sestavené z dílu 115(2x), 116(2x), 117(2x) a 118 nad levé a 119 nad pravé schodiště. Ti co by měli zájem mohou mezi schodiště umístit stánky s trdelníkem který je také součástí modelu. Tímto jsme model vršovického kostela dokončili. Hodně radosti z postaveného modelu přeje Ondřej Hejl.

Husův sbor ve Vršovicích
a Vršovické divadlo MANA
Moskevská 967, Praha 10-Vršovice
Pražská diecéze Církve
československé husitské (CČSH)
Karel Truksa (architekt),
Ing. Václav Nekvasil, Praha-Karlín (stavitel)
rok postavení 1930

22. 9. 1929 byl položen základní kámen nového sboru – darovala ho náboženská obec táborská, a to přímo z Kozího Hrádku, tento kámen je dnes umístěn pod kůrem. Stavební plány se schvalovaly v roce 1929. Stavět se začalo 16. 3. 1930. Realizaci za tak krátkou dobu zvládla renomovaná stavitelská firma Václava Nekvasila, Praha-Karlín (realizovali např. i sbor na Smíchově, dále katolický kostel ve Vysočanech, dříve také kostel sv. Václava v areálu bohnické psychiatrické léčebny). Ve výběrovém řízení se vítězná firma zavázala, že stavbu provede do konce téhož roku. 31. srpna 1930 byl na věži vztyčen kalich. Dne 5. října 1930 byly ve věži umístěny zvony. Za devět měsíců od zahájení stavby – 21. prosince byl sbor otevřen slavnostním průvodem a bohoslužbou za přítomnosti patriarchy G. A. Procházky, reprezentantů státních úřadů, spřátelených církví, pokrokových spolků a korporací. Náklady na stavbu byly činily dle Stavebního rádce asi 3 000 000 korun, a: „Uváží-li se, že jednalo se o stavbu, jejíž zastavěná plocha je asi 850 m², s obtížnou i rámovou konstrukcí železobetonovou (s vyzdívkami, pozn. ed.) na málo únosné základové půdě, která musila být zajištěna železobetonovými průběžnými pásy, kde věž projektantem zvýšena o 8.35 m na výšku 35 m a předimenována v proporcích, učiněny některé zásadní změny uvnitř, přece původní rozpočtený stavební náklad nejen že nebyl překročen, ale i snížen o Kč 300.000.“ V dobových archiválech se dočítáme, že náklady bez vnitřního vybavení činily cca 2 800 000 korun. V roce 1931 byl dluh 1 800 000 korun a muselo se jednat o půjčce. Zemská banka nabídla jeden milion korun. Dluh na sboru byl pak po celá léta třízivý, jak dokládá četná korespondence v archivu CČSH. Ještě v roce 1947 činil 1 030 000 korun.

Centrem této konstruktivistické kubické stavby s lehkým nádechem klasicizujících a art deco detailů, je vzdušný bohoslužebný sál impozantních rozměrů 15,2 × 20 m zakončený vyvýšeným kněžištěm. Na druhé straně je liturgický prostor tvořen chrámovým kůrem s varhanami, které v roce 1953 dodala knnovská firma Organa. Sál je propojen s farním úřadem a dalším zázemím (v plánech je sakristie a Boží hrob ze stran kněžiště a zasedací místnost). Ze sboru se přímo vstupuje do původního kolumbária, dosti netypicky umístěného na venkovním ochozu klasicizující estetiky. Sbor od počátku obsahoval byty i k pronájmu (za třípokojový byt se na začátku 30. let platilo 1200 korun měsíčně) a další pronajímatelné prostory, doufalo se, jako tomu bylo u dalších sborů, že výnosy z nich napomohou splatit dluhy. Působilo zde velmi činné „Jiráskovo divadlo“, které často fungovalo i jako biograf (bio Helios v době Protektorátu, po válce bio Na Kovárně). Dnes na tradici Jiráskova divadla ve Vršovicích navazuje Vršovické divadlo MANA, které bylo po rekonstrukci podle plánů architekta Davida Vávry otevřeno 21. května 2014.

Sbor oslavuje památku Mistra Jana Husa, k čemuž odkazuje bohatou ikonografií, jak v exteriéru (symbol kalicha a slunce – monstrance na věži), tak v interiéru – zmíněný kámen z Kozího Hrádku, u vstupu je umístěn reliéf Husa od sochaře Amorta (1931) s textem „Jdem za Tebou“ a „Pamatce 6. července 1415“. V interiéru stojí za povšimnutí: stůl Páně, kazatelna a lavice, které navrhl z modřínového dřeva profesor Pešan ze Školy nábytkového průmyslu na Žižkově, která byla též zhotovitelem. Kříž s Kristem v prostoru kněžiště je dílem Jaroslava Kruise (1973–1975). Kruis též restauroval a doplnil dřevěnou plastikou sv. Jana Křtitele křtitelnici (dar od evangelíků z Ostravská). Fresky na čelní stěně kněžiště zobrazující večeři Páně, Cyrila a Metoděje, Husa a Farského provedl akademický malíř Rudolf Adámek (1932, restaurovány 1949 a 1978). Námětově i výtvarně unikátní jesličky podle ideového návrhu faráře Františka Adámka zhotovil v sádře pražský sochař a řezbář Josef Kotyza. Původní mohutný polygonální lustr navržený Truksou se nedochoval, sál osvětlují práce z Kamenického Šenova. Též se nedochovala původní výmalba kněžiště se stylizovaným architektonickým řádoslovím a opět symbolem slunce a odsazená, velmi zajímavá zadní stěna oltáře, doplněná státním znakem, kalichem a reliéfy Husa, Komenského a Krista a symbolikou Desatera. Za povšimnutí stojí dřevěné dveře do sboru dekorované též státní symbolikou a mříže s odkazem na kalich.

Sboru dominuje čtyřboká téměř 26 m vysoká věž, zakončena proskleným kvádrem, v noci svítícím a stylizovaným čtverhranným kalichem a křížem. Jiří Jakub, autor přestavby kolumbária na Vinohradech, naplánoval za války vestavbu kolumbária pod kůr částečně podle jeho návrhů realizováno roku 2006). Sbor měl původně 4 zvony – Hus, Komenský, Farský a malý Růžena. Roku 1942 byly tři velké zvony zrekvírovány; v současnosti se uvažuje o jejich obnově. V šedesátých letech by sbor nově vymalován, další výmalba proběhla v devadesátých letech.

V dobovém tisku byl sbor hodnocen jako jedna z „nejúčelněji řešených staveb československé církve u nás, neboť odpovídá všem potřebám nynějšího náboženského a kulturního snažení českého člověka.“ Vedle nedalekého kostela sv. Václava je jednou z dominant celých Vršovic. Je zajímavým příkladem meziválečné architektury, balancující mezi vícerými dobovými stylů – typem kompaktního „městského sboru“ CČSH, který plnil i funkci městotvorného a kulturního zařízení.

— Lenka Popelová —

Husův sbor Vršovice
majitel / **Náboženská obec Církve československé husitské v Praze 10 – Vršovice**
IČ / **68407254**
farář / **David Frýdl**
adresa / **Moskevská 967/34, 101 00 Praha 10**
web / **www.husuvsb.cz**

HUSŮV SBOR
VE VRŠOVICÍCH

Vršovická náboženská obec Církve československé (husitské), dále jen CČSH, se utvářela v roce 1921 společně se sousední obcí nuselskou a samostatnost získala 6. 9. 1923. Ustavující shromáždění nové náboženské obce se konalo 30. října 1923, kdy byly také provedeny volby první rady starších. Původně náboženská obec zakoupila pozemek v dnešní Madridské ulici, zde by ale musel být sbor součástí blokové zástavby – patriarcha Karel Farský toto neshledal vhodným, preferoval solitérní umístění sboru. Roku 1928 byl nakonec získán prestižnější pozemek na dnešním Vršovickém náměstí. Monumentální Husův sbor, postavený pak v roce 1930 členem CČSH architektem Karlem Truksou, tvoří vedle dalších občanských staveb, kostelík sv. Mikuláše a usedlosti Rangherky – někdejší radnice a budovy Sokola, jednu z jeho dominant.

Budovu Husova sboru v původním ideovém projektu řešil projektant ve volném sadovém trojúhelníku uzavírajícím náměstí (zřejmě původní soutěžní návrh na stavbu sboru). Jak uvádí časopis Stavební rádce: „Bohužel rozhodnutím státního regulačního úřadu proti své vůli projektant musil přepracovat projekt v intencích nadřízeného úřadu jak po stránce situační, tak i zastavovací.“ Ve hře byly jistě také důvody finančního rázu, jako tomu bylo v jiných sborech, hmota se musela zkompaktnit a co nejracionálněji využít, tak, aby byl projekt proveditelný (ve sboru se proto počítalo s prostory pro podnikání). Konečné plány vypracoval Karel Truksa, autor husitského sboru v Černčanech, jeho návrh Husova sboru v Praze-Holešovicích realizován nebyl, podobně nedošel realizace ani jeho návrh husitského kostela v Benešově u Prahy.

VRŠOVIČTÍ DIVADELNÍCI

Vršovický hostinec U Ptáčků (pro blízkost sokolské tělocvičny též nazýván U Sokola) se stal místem, kde se během roku 1891 zformovala „**Stolová společnost mládenců**“. Jejím cílem mělo být „pěstování zábavy ušlechtilé.“ Z něho později vznikl Mladenecký kroužek ve Vršovicích, který byl rádně ustaven na zakládající valné hromadě 25. března 1892. Jeho heslem bylo: „Vzdělání – zábava – dobročinnost.“ Jedním z jeho odborů byl též Odbor dramatický. Ten pak s velkým úspěchem odehrál první divadelní představení nazvané Ženich bez nevěsty. Divadelní aktivity vršovické mládence zcela pohltily. Napřesrok zahajují první řádnou „divadelní sezónu.“ Hrají v sálech vršovických pohostinství, stěhují se z místa na místo. Kde jim policejní správa zakáže z bezpečnostních důvodů veřejnou produkci, odcházejí jinam. Dojemně působí vzpomínky pamětníků na krušné počátky vršovického divadelnictví. Stavbu prvního jeviště popisuje jeden z nich takto: „Nás přezaslužilý Drnek měl krutou práci, než tu spoustu trámoví stavil dohromady. Když byl s prací hotov, sestoupili jsme všichni do pozadí sálu a mlčky smutně pohlíželi... Nikdo nepromluvil, ale myslí každého proběhla myšlenka, že jsme se ukrutně napálili. Já sám v myšlenky pohřízen, nemohl jsem se ubránit dojmu, že vidím před sebou státi spíše popravní lešení na Staroměstském náměstí, na němž čeští bohatýři vykrváceli, než divadelní podium. Dalo mnoho práce, nežli jsme vše připravili tak, aby to bylo divadlu podobno.“

Nakonec obstarají úředně schválené jeviště a hrají kde se dá: U města Mexika, od roku 1895 v hostinci Na Kovárně, později v hotelu Servus a jinde. Vystřídají dokonce i mnohé známé pražské divadelní scény, mezi jinými například proslavenou vinohradskou Pištěkovou arénu. V repertoáru se střídají dobové burlesky, líbivé veselohry typu Pan farář a jeho kostelník, Svět bez mužů, ale troufají si i na náročnější kusy. Uvádějí Její pastorkyně od Gabriely Preissové, Tyluva Jana Husa, hry od Vrchlického, Jiráska a dalších. Od roku 1895 hrají „mládenci“ pravidelně v sále hostince Na Kovárně až do zániku tohoto nejstaršího vršovického pohostinství v roce 1912. Významným předělem v ochotnické činnosti vršovických divadelníků je rok 1897. 17. února přijímá divadelní spolek jméno „Čtenářsko-ochotnická beseda Bozděch ve Vršovicích.“ Pod novým jménem se tak spolku otevírá další kapitola jeho působení.

**Divadelní spolek Bozděch byl kmenovým uměleckým souborem
Jiráskova divadla ve Vršovicích v letech 1947 až 1965.**

**Výběr z her uvedených
v Jiráskově divadle ve Vršovicích
spolkem Bozděch:**

1950

Lucerna (A. Jirásek)

Jak je důležité méti Filipa (O. Wilde)

O Měsíčníku, Slunečníku a Větrníku — pohádka

Zkrocení zlé ženy (W. Shakespeare)

Svatba pod deštníkem (V. Štech)

1951

Sluha dvou pánsk (C. Goldoni)

1952

Komedie o vějíři (C. Goldoni)

Strakonický dudák (J. K. Tyl)

Pygmalion (G. B. Shaw)

1953

Radúz a Mahulena (J. Zeyer)

1954

Benátská maškaráda (C. Goldoni)

1957

Obyčejný člověk (L. Leonov)

Šuki a Mukí (K. Driml) — pohádka

1958

Měšťáci (M. Gorkij)

Taková láska (P. Kohout)

1959

Fidlovačka (J. K. Tyl)

Loupežník (K. Čapek)

1960

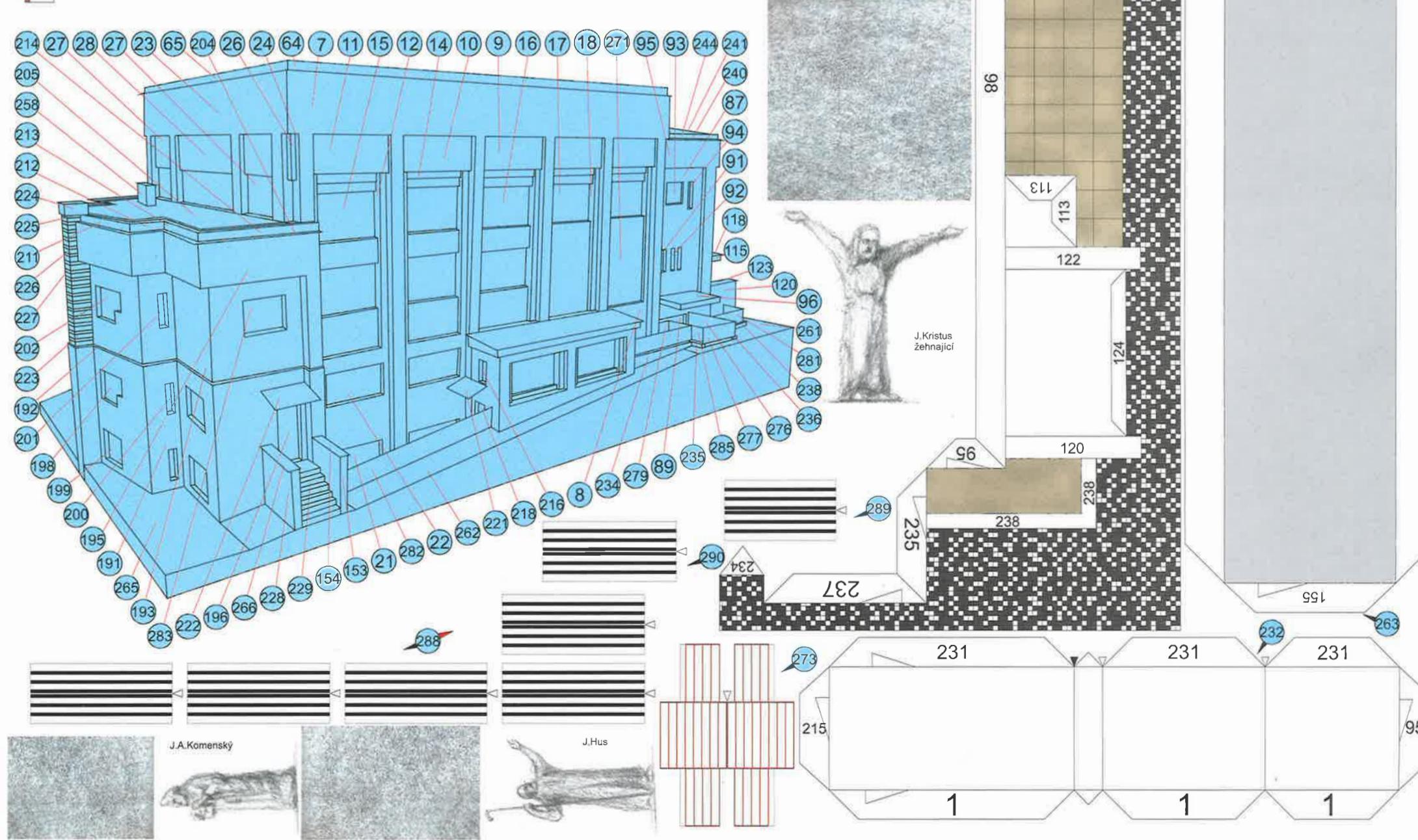
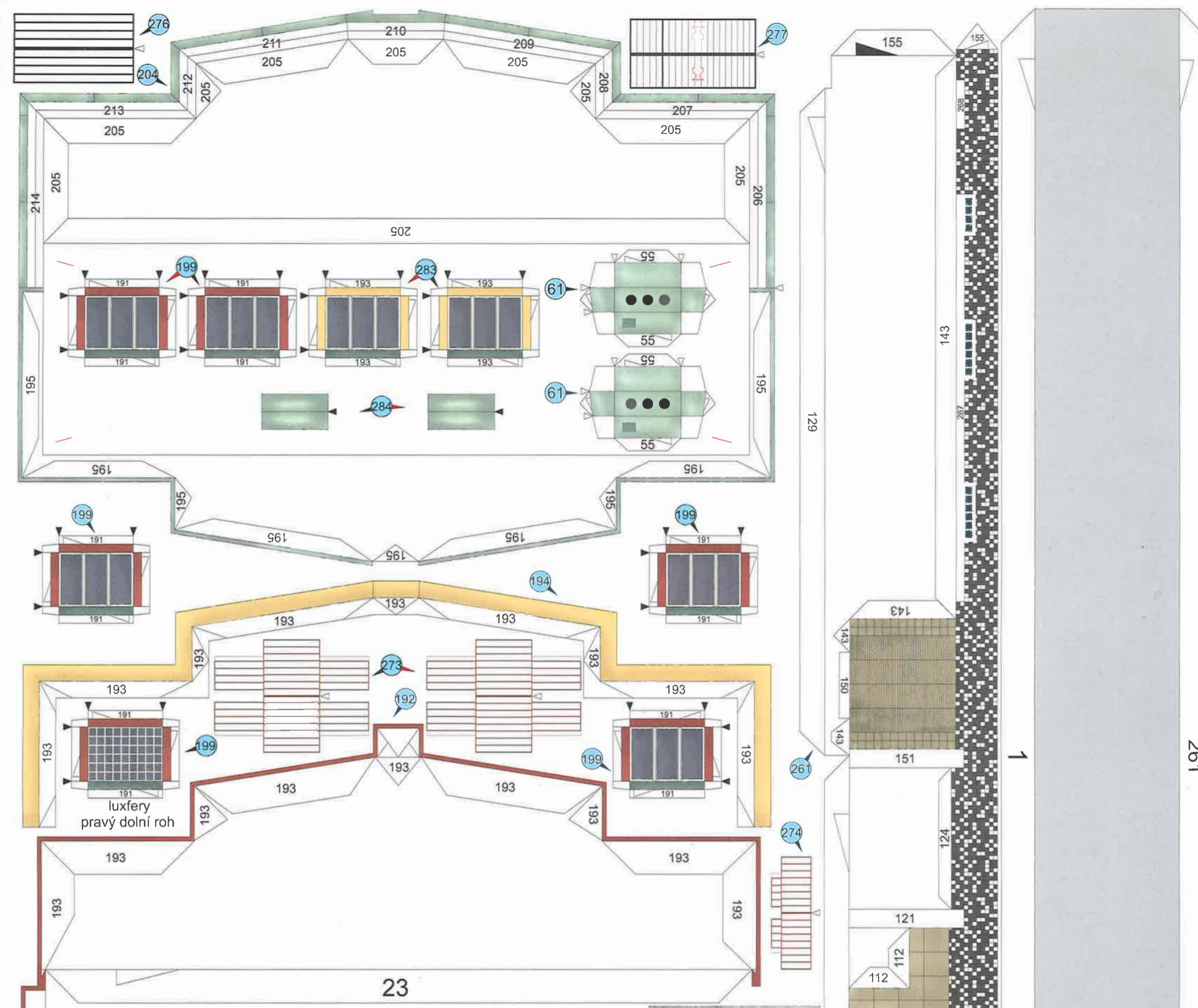
Kreslo č. 16 (D. M. Ugrumov)

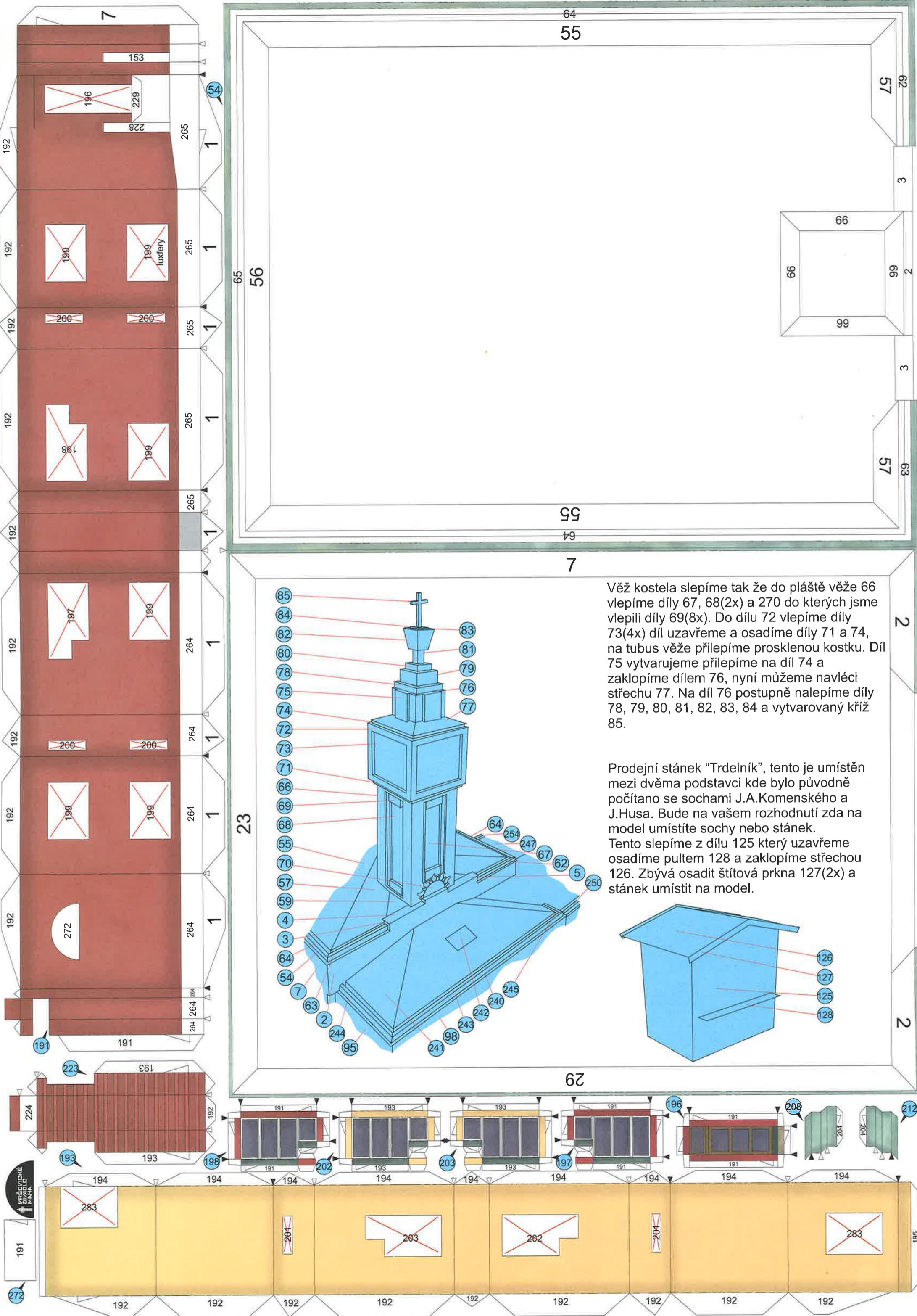
1961

Dům na rozcestí (K. Stanislav)

1965

Paličova dcera (J. K. Tyl)

Fotografie: Iveta Vymyslická

Pokud složíte tento model a necháte se s ním vyfotit a fotografií nám zašlete na adresu info@husuvsbor.cz, získáte jako bonus hodnotnou cenu! Neváhejte, a pusťte se do stavby, stejně jako ti, bez kterých by tato originální budova v pražských Vršovicích ve 30. letech 20. století nikdy nevznikla.

konstrukce & výroba papírových modelů: **Ondřej Hejl**
Dr. E. Beneše 1181, 277 11 Neratovice
tel.: **(+420) 723 466 921**
e-mail: ondrahejl@seznam.cz

tisk: **Top tisk MB s. r. o.**
náměstí Míru 27, 293 01 Mladá Boleslav
tel.: **(+420) 605 263 432**
e-mail: info@top-tisk.com
web: www.top-tisk.com

grafická úprava & sazba: **Studio Divize**
www.studiodivize.cz
studio@studiodivize.cz